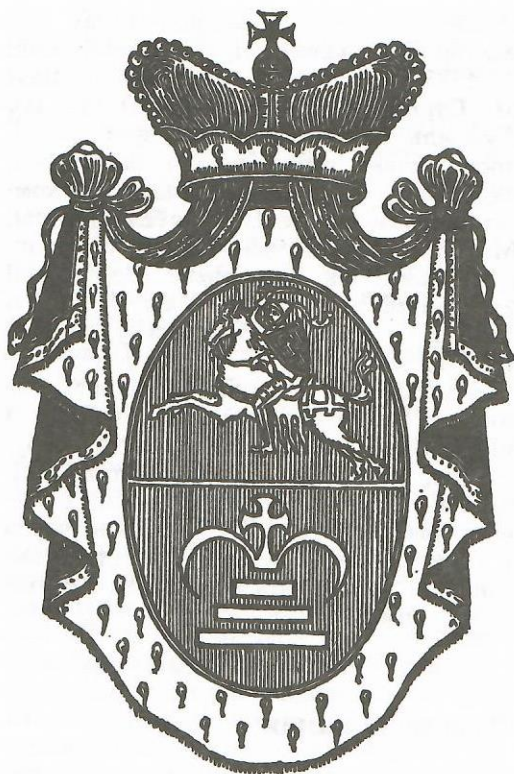

значным адміністрацыйным цэнтрам. Напэўна, якраз тады ён стаў рэзідэнцыйнай князя — родапачынальніка князёў Лукомскіх, якія ўпамінаюцца з другой паловы XV ст.

Беларускі гісторык В. Л. Насевіч мяркуе, што ў XIV — XV стст. у межы валоданняў князёў Лукомскіх (Лукомская воласць) маглі уваходзіць землі, звязаныя з водазаборам рэк Эсы і Улы, і ахопліваць значную тэрыторыю разам з Лепелем. Потым у 1435 г. (ці пазней) частка тэрыторыі была канфіскавана Жыгімонтам Кейстутовічам пасля яго перамогі над Свідрыгайлам Альгердавічам і перададзена князю Федку Даўгоўдавічу, а пасля яго смерці ў 1451 г. — канцлеру Міхаілу Кезгайлу. У гэты ж час ад уладанняў князёў Лукомскіх адышла і Чарэя. Але значная частка ўладанняў князёў Лукомскіх у XV ст. захавалася ў руках іх прамых нашчадкаў. У свой час шматлікія звесткі аб іх землеўладанні былі сістэматызаваны Ю. Вольфам. Ва ўладаннях акрамя мяст. Лукомль згадваецца маёнтак Пірошыцы, які пазней падзяляўся на Вялікія і Малыя Пірошыцы. Вялікія Пірошыцы знаходзіліся на паўночным ускраіку сучаснай в. Забор'е Новазаранскага сельсавета, а Малыя Пірошыцы — у 1,5 км на паўночны захад ад вёскі.

Князям Лукомскім належалі маёнткі ў Боліне і Ротніцы, фальварак Шчыдуды, які размяшчаўся ля в. Кушняроўка, сёлы Івань (Іванск), Копцевічы, Латыгалічы, Багданава, Руднае, Лужкі, Калечая Слабада (Калечанка), Жэрына, Абузер'е, Абельмакавічы (Гарадок Бельмакі, сучасная назва Бельнякі), Сабалевічы (Сабалі), Замачак (з замкам), Вячора (Вяцера), Барсукі, двор Пачаевічы з сёламі Неўгадава, Навасёлкі, Слідцы, Дуброўкі, Стайкі, Руднае і шмат іншых паселішчаў, якія ў XX ст. знаходзіліся не толькі ў межах, але і па-за межамі Чашнічыны. У XV ст. валоданні князёў Лукомскіх, якія складалі Лукомскую воласць, былі вялікімі. Яны межавалі з Харэцкай

Адна з выяў герба князёў Лукомскіх

воласцю на захадзе, Барысаўскай воласцю і Друцкім княствам на поўдні, Аболіцкай воласцю на ўсходзе.

Аб значнасці Лукомскага княства ў складзе ВКЛ бачна з перапісу апалчэння ў гады Лівонскай вайны 1558—1583 гг. На Гродзенскім сейме 10 мая 1567 г. адзначалася, што між іншымі буйнымі князямі, такімі, як Кгейдройцы Друцкія, былі і князі Лукомскія, якія ў войска літоўскае ў 1567 г. паставілі разам з князямі Друцкімі 134 кані, 22 драбы (пешыя салдаты).

У сувязі з тым што Лукомскае княства знаходзілася ў прыгранічнай частцы ВКЛ, яно неаднойчы падвяргалася нападам ворагаў. Асаблівыя страты і разбурэнні здараліся ў гады Лівонскай вайны. Так, у 1563 г. рускія войскі амаль ушчэнт разбурылі Лукомль, зруйнавалі